
PROJECT WAARGEBEURD TOEN & NU

Kinderen van nu duiken met de auteur van Het Verlaten Hotel Mirjam Elias en de hoofdpersoon Ronny (fotograaf Ronald Sweering) in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. Over deze historische breuklijn kunnen de kinderen van toen, ouderen uit bijna alle culturen, meepraten.

Opa's en oma's, tantes of ooms, ouders of buurtgenoten zijn welkom bij fase 2 van dit project. Wat zagen zij als kind? Hoe beleefden zij de tijd waarin het alleenrecht van de sterksten heerste? Of wat hebben ze daarover gehoord van hun ouders? Hoe liep het af? Hoe kon het gebeuren?

Project Waargebeurd gaat vooral ook over NU: over vriendschap en pesten. Over zij en wij, over propaganda. Hoezo democratie? Eerwraak of rechtspraak? Waargebeurd past zich aan bij elke groep en stimuleert het inlevingsvermogen.

PROJECT WAARGEBEURD bestaat uit diverse leermiddelen: een boek, het oeroude vertellen, een hedendaagse audiovisuele presentatie, een tentoonstelling en een virtuele rondreis over www.verlatenhotel.nl met daarop ook het digitale projectnieuws Waargebeurd.

Dit project kan dienen als geschiedenisproject het wordt ook gebruikt in de ICT les, bij Nederlands maar ook bij lessen over de samenleving, het bevordert integratie.

INHOUD van deze LESBRIEF

Fase 1 Inleven.....	pagina 2
Fase 2 a Ontmoeting auteur en hoofdpersoon...	pagina 3
Fase 2b Tentoonstelling.....	pagina 4
Fase 3 Nazorg en verdieping.....	pagina 4
Samenvatting Verlaten Hotel.....	pagina 5
Voorleestips bij leesachterstand of haast:	pagina 6

FASE 1 INLEVEN

HET VERLATEN HOTEL

VOORLEZEN

Voorlezen van Het Verlaten Hotel door de leerkracht of een ouder.

Bedoeling is dat het boek uit is wanneer de groep auteur en hoofdpersoon ontmoet met hun audiovisuele presentatie en de tentoonstelling.

Voor degene die voorleest is het nuttig af en toe een kijkje te nemen op www.verlatenhotel.nl over het boek. Klik ook eens op de boekenlegger bij Waargebeurd met daarop extra informatie. Bedoeling is dat de kinderen zelf pas over de site surfen na de audiovisuele presentatie van auteur en hoofdpersoon.

Notabene: zie ook leestips pagina 6 en achterin het boek is een lijst moeilijke woorden!

VRAGEN NOTEREN

De leerkracht stimuleert kinderen om vragen voor Ronny en Mirjam te noteren. SVP in de gaten houden dat er niet teveel dezelfde vragen komen.

Leerkrachten kunnen desgewenst ook thema's kiezen die Ronny en Mirjam dan in fase 2 nader uitdiepen. Pestgedrag, of geschiedenis, 'zij' en 'wij'. Een voorbeeld van dat laatste: Ronny's vader kon veel mensen redden dankzij de hulp van twee hoge SD-officieren van wie Ronny eerst niets moest hebben. Pas toen zijn vader dankzij hen uit de gevangenis kwam zag hij hen als Hans en Arthur in plaats van 'die moffen.' Ander voorbeeld: De verzetsman Flip Heil zei na de oorlog tegen Ronald: 'als arbeider kon ik jouw vader die directeur was meer vertrouwen dan mijn buurman die even arm was als ik.'

Ook wraak en hoe we daarmee proberen om te gaan in onze cultuur kan een thema zijn. Neem Rudie Bloemgarten, hij was verloofd met Ronny's buurmeisje Hanny Levy en betrokken bij het opblazen van het bevolkingsregister. De verzetsmensen schoten de bewakers niet dood: ooit zal een rechter oordelen.

MOGELIJKE THEMA'S

Propaganda toen en nu.
Democratie of rechtspraak.
Doet schelden pijn?
De holocaust.
Democratie of dictatuur?
Kindsoldaat of kinderverzet.

Zij of wij?
Eerwraak of rechtspraak?
Propaganda en censuur.
Zoektocht naar Willy.
Hoe kon dit gebeuren?
Meppen of rappen?

Tegen de tijd dat fase 2 aanbreekt kan de docent even contact opnemen met Ronny en Mirjam over wat er is gaan leven in de klas en waaraan zij graag willen dat in fase 2 aandacht wordt besteed.

Contact kan zowel via waargebeurd@planet.nl of op tel: 020 6236540

FASE 2 a DE ONTMOETING

AUTEUR EN HOOFDPERSOON

Ronald en Mirjam Sweering-Elias komen op school of naar de ruimte waarin hun tentoonstelling is ingericht met objecten uit en over Het Verlaten Hotel en de oorlog. Hun audiovisuele presentatie is volledig interactief. Bij elke groep gaat het anders afhankelijk van de vragen van kinderen en van hun antwoorden op de vragen van auteur en hoofdpersoon. Muisstil zijn de kinderen bij het verhaal over de zoektocht naar de foto van Willy. (Zie: samenvatting) Natuurlijk laat de auteur ook lokale beelden zien over de oorlog. De ervaring leert dat kinderen moeiteloos twee uur geboeid blijven maar er is ook een pauze om de tentoonstelling verder te bekijken.

Een voorbeeld: Soms vragen kinderen naar aanleiding van de muur in Ronny's school :
'Ronny, kan haat overgaan?'

'Ja, al kan het soms wel lang duren. Ik ontmoette eens een Duitser van mijn leeftijd. Hij vertelde hoe doodsbenauwd hij was voor bommenwerpers terwijl ik stond te juichen als ze overvlogen. Toen besepte ik: ' jij was ook maar een kind. Net als ik kon jij er ook niets aan doen.' Daarbij laat Mirjam dan beelden zien van kindsoldaten toen en nu en van kinderen die solidair met elkaar zijn, heel iets anders dan kinderen die mee moeten vechten.

De docent kan desgewenst de kinderen van te voren in kennis stellen dat ze na afloop een door Ronny en Mirjam gesigneerd boek kunnen kopen (15 euro). In de bibliotheek zijn ook meestal exemplaren van Het Verlaten Hotel om uit te lenen.

FASE 2 B TENTOONSTELLING

DINGEN VAN TOEN

Als ook de tentoonstelling is geregeld zijn daar unieke dingen te zien uit Het Verlaten Hotel en andere voorwerpen uit 40-45. Een carbidlamp bijvoorbeeld of een majo kacheltje waarop werd gekookt, knijpkatten en een kristalontvanger, Ronny's Rode Kruis kaartje, serviesgoed van hotel Atlantic en andere dingen uit het hotel. Het dagboek van Louise en het dagboek van Willy's broer, ook beelden van de eigen regio of stad in die tijd . Het mooiste van alles zijn natuurlijkde indiaantjes uit het boek.

Er is een prikbord dus als er kinderen zijn met een kopie van een foto van hun opa of oma of buurt of van hun ouderen die in andere landen woonden, of elders in Nederland kan die daar worden achtergelaten. Er staat ook een computer waarop ze off line kunnen kennismaken met de website www.verlatenhotel.nl

FASE 3 VERDIEPING EN NAZORG

WWW.VERLATENHOTEL.NL

Surfen naar de website www.verlatenhotel.nl over Het Verlaten Hotel.

Op de site klik je via de blauwe boekenlegger door naar het projectnieuws van Waargebeurd. Elk kind en/ of elke klas kan een gratis abonnement nemen. Een verslag of fotoreportage van kinderen kan hier ook worden opgenomen. In elke nieuwsbrief staat nieuwe informatie en worden belangrijke thema's aangesneden. Kinderen kunnen boodschappen achterlaten op het gastenboek, of mailen naar Ronny en Mirjam met extra vragen.

Na het schoolbezoek van auteur en hoofdpersoon kan de leerkracht met deze virtuele Nieuwsbrieven alle kanten op. Een lesbrieftje met vragen kan de leerkracht opvragen bij de presentatie.

SAMENVATTING

HET VERLATEN HOTEL

In dit aangrijpende en spannende boek over een Amsterdamse jongen in 1940-1945 leven kinderen mee met Ronny en zijn vriendjes en vriendinnen. Hij ontwikkelt een geweten en leert het verschil tussen goed en kwaad, recht en onrecht. Niet alle Nederlanders zijn goed en niet alle Duitsers fout. Als hij een meisje uitscheldt dat hij eigenlijk lief vindt, beseft Ronny wat propaganda aanricht. En hij ontdekt de macht van de zwijgende meerderheid.

Hotel Atlantic

Ronny (de fotograaf Ronald Sweering) groeit op in het destijds welbekende Amsterdamse hotel Atlantic als zoon van Jacob en Do Sweering-Boons. Hotel Atlantic, in het centrum van Amsterdam tegenover de huidige Nederlandse Bank, was een internationaal trefpunt van topsporters, zakenlieden, artiesten, vakbondsleiders, wetenschappers waarvan velen gevlucht uit Hitler-Duitsland. Ronny's familie is geen mikpunt van de Nazi's tot zijn vader Jacob weigert het bordje 'Verboden voor Joden' op te hangen. Uit onverwachte hoek (twee Duitse officieren) krijgt hij hulp om vervolgd te worden te redden, maar van de oude klantenkring keren toch slechts weinigen terug.

Wilhelmina Catharinaschool

Middenin Ronny's school komt ineens een muur! Zijn vriendjes moeten naar de achterkant en geleidelijk verdwijnen ze. Een voor een. Als de 'achterkanters' worden gepest nemen Ronny en zijn vrienden het voor ze op.

Willy

In het diepste geheim sluit Ronny vriendschap met een jongen die is ondergedoken in een kelder aan de overkant: Willy. Hij geeft hem twee konijntjes. Op de keldertrap spelen ze Willem van Oranje en Balthasar Gerards. Als Willy is weggevoerd blijft Ronny achter met de twee konijntjes. Omdat hij in hun spel het laatst Balthasar Gerards was blijft Ronny onbewust denken: mijn schuld als Willy nooit meer terug komt...

Cross over

Het Verlaten Hotel was genomineerd voor de Kinderjury 2004. In Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland werd het diverse malen boek van de maand. Momenteel wordt het vertaald voor de Verenigde Staten. Mede dankzij de verklarende 'moeilijke woordenlijst' dient het op veel Nederlandse basisscholen als geschiedenisboek over de Tweede Wereldoorlog. Het boek wordt gelezen door jong en oud: een cross over. Meekijkend door onbevengene kinderogen ervaart de lezer hoe zij lijden onder volwassen onverdraagzaamheid, vreemdelingenhaat en jaloezie. Kinderen identificeren zich met hoofdpersonen van toen. Bij het overhandigen van het eerste exemplaar zei de Amsterdamse burgemeester Job Cohen: 'Het Verlaten Hotel is een dramatisch boek dat handelt in de periode van de Tweede Wereldoorlog. Maar de boodschap reikt veel verder tot in onze tijd.'

VOORLEESTIPS

HET VERLATEN HOTEL

LET OP: Achterin het Verlaten Hotel is een lijst moeilijke woorden opgenomen!

Bij groepen met een **leesachterstand** draaien we de volgorde om. De leerkracht kiest enkele fragmentjes hieronder uit Het Verlaten Hotel om voor te lezen. (Het beste is het boek vooraf wel zelf te lezen). Bedoeling hiervan is identificatie en een emotionele verbinding met hoofdpersonen en auteur en ook deze kinderen kunnen dan wel vragen noteren voor Ronny en Mirjam.

De ervaring leert dat de meeste leerlingen na de presentatie zo geraakt zijn dat bijna alle docenten het boek daarna moeiteloos in één klap kunnen voorlezen met als neveneffect: de woordenschat wordt - spelenderwijs – uitgebreid en hun kennis van de vaderlandse geschiedenis.

Hieronder staan enkele geschikte fragmenten thematisch gerangschikt.

Overigens: u kunt ook alleen hoofdstuk zes tot en met 8 voorlezen over de vriendschap tussen Ronny en Willy. Het hangt sterk af van de groep. De leerkracht zelf kan dat het beste beoordelen.

LEESFRAGMENTEN

Introductie hoofdpersonen en de **oorlog** en iets over **Willem van Oranje** die later een belangrijke rol vervult in het spel van Ronny en Willy: Blz 10 onderaan t/m eind pagina 16

Verzet: Februaristaking, verzet Ronny's vader en het kinderverzet van Ronny

Februaristaking : halverwege pagina 33 tot en met 37

De overval door de WA op de gasten in het hotel van Ronny's ouders: blz 38 / tot half 42:

De **bende van de loje dajes** zit achter Ronny aan: pag 45 / 46

Over de stripheld Dick Bos: pag 52 'Thuis duikt Ronny' t/m 56 met **de geheime bergplaats**.

Ronny doet mee met verzet van zijn vader blz 71 tot en met onderaan 72.

Ronny's geheime boomhut: pag 74 tm 76.

Over de **muur in de school**: op pag 44, Ronny en zijn vrienden nemen het solidair op voor de achterkanters: pag. 102 tm 106.

Kinderverzet: Voor en achterkanters zingen samen: blz 111 My Bonny t/m 114 middenin 'anders zou hij de oorlog toch wel laten stoppen?

Vervolg, oorlog en moraal, Razzia: p 96 -97.

Ronny's vader in de **gevangenis** : blz. 153 onderaan 'Mam bestaat er een soort geheime school tot/met p 176

Als je **verstandelijk gehandicapt** was liep je ook gevaar: Pag 48 klein stukje

Hoe eng oorlog is: Midden blz 59 'De volgende dag is de school net uit' t/m 'ze horen immers bij elkaar op' blz 60.

Racisme en discriminatie, zij en wij, ook over religie: Hanny over racisme en discriminatie pag 63 tot en met 69 . Hanny's sterrenjurk: 64

Doet schelden pijn? blz 85 onderaan tot en met 86 bovenaan : 'hij rent woest naar huis'
En verder een eindje lager 'Middenin de nacht tot en met midden op blz 87 'misschien kan ik het nooit meer goedmaken..

Solidariteit Vriendschap met ondergedoken Willy: Blz 88 t/m 84 'ze zijn er gek genoeg voor.'

Willem van Oranje: blz 98 middenin t/m 102: 'wij zijn de enige school met een muur..'

Blz. 119 'Mag ik vandaag Willem van Oranje zijn t/m blz. 122 'dan moet Ronny naar huis.'

Blz. 122 de volgende dag t/m 126

Over religie in Ronny's droom p 127 t/m 132 bovenaan 'gauw beter worden.'

p 132 middenin t/m 138 en dan door naar Ronny wordt beter 138 t/m 146 middenin

Hongerwinter: 207 t/m 213

LET OP: Achterin het Verlaten Hotel is een lijst moeilijke woorden opgenomen!